

УДК 378.147:004:005.22

KNOWLEDGE EXTRAPOLATION OF EDUCATIONAL-DIGITAL AND ADMINISTRATIVE «MECHANISMS» OF TEACHING IN HIGH SCHOOLS: MOTIVATION AND ORGANIZATIONAL CONSTRUCTIVISTICS OF EDUCATIONAL AND SCIENTIFIC PRACTICES IN THE PROCESS OF TRAINING FUTURE SCHOOL TEACHERS

ЗНАННЄВА ЕКСТРАПОЛЯЦІЯ ОСВІТНЬО-ЦИФРОВИХ ТА УПРАВЛІНСЬКИХ «МЕХАНІЗМІВ» ВИКЛАДАННЯ У ЗВО: МОТИВАЦІЙНО-ОРГАНІЗАЦІЙНА КОНСТРУКТИВІСТИКА НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИХ ПРАКТИК У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ЗЗСО

Bodyk O.P. / Бодик О.П.

s.philol.s., as.prof. / канд. філол. наук, доц.

ORCID: 0000-0003-4642-8371

Mariupol State University, Kyiv, Preobrazhenska, 6, 03037

Маріупольський державний університет, Київ, Преображенська, 6, 03037

Salahub L.I. / Салагуб Л.І.

s.hist.s. / канд. іст. наук

ORCID: 0000-0001-7425-1679

Horlivka Institute of Foreign Languages of DSPU, Dnipro, Gagarina Ave, 72, 49010

ГІМ ДВНЗ «ДДПУ», Дніпро, пр. Гагаріна, 72, 49010

Анотація. У тезах розглянуто стрижневі концепти в контексті знаннєвої екстраполяції цифрових та управлінських «механізмів» на процес викладання у ЗВО через імплементацію мотиваційно-організаційної конструктивістики навчально-наукових практик, що сприяють всебічному та гармонійному становленню майбутніх учителів ЗЗСО. Проаналізовано наскрізні процеси в межах осучаснення форм і методів репрезентації навчального змісту у процесі роботи зі здобувачами вищої освіти щодо оволодіння ними широким спектром «гнучких» навичок. Зосереджено увагу на онлайн-сервісах та нестандартних освітніх практиках, що стануть у нагоді під час вивчення низки дискурсів. Зроблено висновок, що задля подолання «маргінесових» елементів у світогляді та повного переходу до ефективної реалізації цифрових управлінських механізмів, варто сприяти посиленню освітніх активностей на корисить упровадження нестандартних практико орієнтованих технік в освітньому менеджменті загалом та наукових пошуках зокрема.

Ключові слова: знаннєва екстраполяція, цифрові та управлінські «механізми», мотиваційно-організаційна конструктивістика, навчально-наукові практики, «нарративний фокус», онлайн-сервіси, «медіаграмотна свідомість».

Abstract. The paper examines core concepts in the context of the cognitive extrapolation of digital and management «mechanisms» to the teaching process in higher education through the implementation of motivational and organizational constructivist educational and scientific practices that contribute to the comprehensive and harmonious development of future school teachers. Cross-cutting processes are analyzed within the framework of modernizing the forms and methods of

presenting educational content in the process of working with students to master a wide range of «soft» skills. The focus is on online services and non-standard educational practices that will be useful when studying a number of discourses. It is concluded that in order to overcome the «marginal» elements in the worldview and complete the transition to the effective implementation of digital management mechanisms, it is necessary to strengthen educational activities for the introduction of non-standard practice-oriented techniques in educational management in general and scientific research in particular.

Key words: *cognitive extrapolation, digital and managerial «mechanisms», motivational and organizational constructivism, educational and scientific practices, «narrative focus», online services, «media literate consciousness».*

Вступ.

У сучасних освітніх реаліях важливим аспектом є переформатування організації освітнього процесу згідно з вимогами часу. Важливе значення має розкриття у викладачів та студентської спільноти уявлень щодо організації процесу навчання на компетентнісних засадах через реалізацію наскрізних змістових ліній та здійснення партнерської взаємодії між учасниками освітнього процесу. Чільне місце – формуванню «soft skills» («гнучких» / «м'яких» навичок) у межах роботи з онлайн-сервісами / платформами (застосунками), що мають бути стрижневими під час реалізації менеджменту освітньої конструктивістики в контексті низки активностей викладачів та студентства закладів вищої освіти.

До вивчення окремих аспектів проблематики дослідження долучилися як вітчизняні, так і зарубіжні науковці (О. Бодик [1], П. Браун, Г. Редігер, М. Макденіел [2], К. Костецька [3], Л. Отрощенко [4], О. Пронніков [5], Л. Салагуб [6], О. Кажан [7] та ін.).

Мета статті – проаналізувати наскрізні процеси в межах осучаснення форм і методів репрезентації навчального змісту у процесі роботи зі здобувачами вищої освіти щодо оволодіння ними широким спектром «гнучких» навичок, а також виокремити стрижневі концепти в контексті знанневої екстраполяції цифрових та управлінських «механізмів» на процес викладання у ЗВО.

О. Бодик вважає, що система вищої освіти проходить модернізацію, яка впливає на освіту загалом і викладання окремих предметів зокрема. Водночас дистанційні (або онлайн) технології є основою для взаємодії суб'єктів освітнього процесу [1, с. 72-73]. Беручи до уваги наскрізність і багаторакурсність (багатоперспективність) у вивченні дисциплін у ЗВО, Л. Салагуб актуалізує проблематику щодо використання контенту онлайн-бібліотек у межах реалізації вивчення широкого спектру дисциплін в умовах цифровізації. Вона робить «нарративний фокус» на тому, що чільне місце в якості елемента медіаграмотності посідає здатність зорієнтуватися в

інформаційному історичному середовищі, обираючи саме ті вебресурси, у яких закумуляовано низку поглядів щодо тих чи інших історичних подій. Прикладом є розуміння того, які онлайн-бібліотеки, архіви, блоги відомих істориків, політологів, антропологів та археологів можна відвідати для того, щоб якнайкраще поглибити свої знання з певного історико-проблемного вектору. Доцільно використовувати інформацію із сайтів відомих українських бібліотек, на онлайн-шпальтах яких розміщені статті, монографії, препринти, історичні проекти щодо висвітлення ключових віх українського державотворення (електронні бібліотеки: «Чтиво», «Діаспоріана» та ін.; матеріали, презентовані на онлайн-шпальтах «Інституту історії України», «Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, офіційному вебпорталі «Державної архівної служби України» (розділ «Документальні виставки онлайн») тощо) [6, с. 327].

О. Пронніков сконцентрував увагу на проблематиці менеджменту ЗВО та його впливі на якість знань студентів. Він зазначає, що викладачі в умовах інтеграції та глобалізації повинні вміти створювати простір спілкування та спільної роботи зі здобувачами освіти за допомогою навчальних платформ [5, с. 19]. На його думку, важливою вимогою часу є постійне переосмислення навантаження студентів та збільшення інтенсивності освітніх процесів. Проведення університетами досліджень та запровадження їх результатів у практику, вдосконалення педагогічних практик та технологій, покращують моделі оцінювання, та пропонують інноваційні форми навчання. Якісний менеджмент ЗВО створить умови направляти педагогічний процес на продукування власних інноваційних навчальних платформ, що сприятиме отриманню здобувачами вищої освіти якісних знань та підвищенню їхньої конкурентоздатності на ринку послуг [там же].

У конструктиві, зазначеному вище, доцільно звернутися до досвіду менеджменту у системі вищої освіти Німеччини. Так, Л. Отроценко у висновках дійшла до трьох важливих тематико-векторних концептів: 1) внутрішніми факторами успіху освітнього менеджменту Німеччини є дерегуляризація у сфері вищої освіти, зміна правової форми вишів, загострення конкуренції, субсидіарність, діяльність Конференції ректорів, фінансування на основі показників якості, зміни у розпорядженні фінансовими засобами, концепція нового суспільного менеджменту, нова культура керівництва, інвестиції у розвиток науки; 2) в умовах глобалізації світового освітнього простору інтернаціоналізація системи вищої освіти Німеччини має суттєвий вплив на менеджмент освіти країни та 3) реформування системи вищої освіти Німеччини відповідає загальносвітовим тенденціям, відбувається на трьох

рівнях (загальнодержавному, рівні окремої землі й конкретного навчального закладу) і має всеохоплюючий характер [4, с. 129-130].

П. Браун, Г. Редігер та М. Макденіел переконані в існуванні трьох аргументів про навчання: 1) воно дає користь тільки тоді, якщо студент запам'ятав і за потреби може застосувати вивчене; 2) учитися і запам'ятовувати треба все життя та 3) навчання – це навичка, яка набувається, і найдієвіші стратегії зазвичай зовсім не інтуїтивні [2, с. 13]. Водночас О. Кажан повідомляє про одну із найпоширеніших теорій про стилі навчання – теорію «VARK», що була розроблена новозеландцем Нілом Флемінгом на початку 90-х рр. XX ст. Згідно з нею, слід виокремлювати чотири види сприйняття інформації: візуальний (V), аудіальний (A), читання (R) і кінестетичний (K). Теорія набула особливого поширення серед учителів, оскільки переконувала, що можна зацікавити кожного учня, якщо підійти до нього з розумінням його стилю навчання [7].

Зважаючи на трендовість популяризації та впровадження елементів цифрової освіти, стрижневими у межах реалізації освітнього процесу ЗВО є «механізми» використання ширококо спектру онлайн-сервісів (застосунків), що надають змогу візуалізувати теоретичний матеріал. Інтерактивні онлайн-дошки для дистанційного навчання та спільної роботи – у «фокусі» використання. Вони надають змогу зробити заняття цікавими та пізнавальним (попри віддаленість учасників освітнього процесу одне від одного). Серед них – неабиякий «пієтет» щодо використання належить таким цифровим «цікавинкам-ресурсам» (застосункам, сервісам), як: «Twiddla», «MIRO», «Awwapp», «IDroo», «Whiteboard Fox», «Conceptboard», «Groupboard», «NoteBookCast», «Drawchat», «Limnu», «Classroomscreen», «Ziteboarb» тощо. Так, Г. Костецька зазначає, що під час реалізації практичної діяльності з учнями доцільність використання тієї чи іншої онлайн-дошки залежить від цілей та етапів уроку, а також застосованих освітніх технологій [3, с. 169]. Вона наводить приклад їхнього використання під час реалізації мовної освіти. На її думку, зазвичай онлайн-дошки на уроці іноземної мови використовують для пояснення нової інформації, зокрема для презентації нової лексики та пояснення граматичних категорій. Для закріплення пройденого матеріалу та виконання проєктної роботи підходить віртуальна дошка «Padlet» [там же].

Серед «новизни» у цифрових «лайфхаках» – використання «гугл-карт» («Google maps») в освітньому процесі. Це надає змогу віртуалізувати здобувачів вищої освіти та викладачів і «зануритися» у прадавні часи життєдіяльності соціуму, що зіставляється з інноваціями у межах інтеграційних процесів.

Висновки.

Отже, наразі постала проблематика щодо практичної реалізації цифрових та управлінських технік у межах навчання здобувачів вищої освіти, зважаючи на мотиваційно-світоглядні орієнтири кожної особистості та варіації з керуванням часу й виробленням спільних правил щодо роботи під час занять.

Пропонуємо орієнтовні шляхи подолання викликів:

- упровадження «візуалізовано-нестандартних» технологій навчання шляхом використання цифрових сервісів (застосунків) у межах репрезентації освітнього контенту;
- формування елементів «медіаграмотної свідомості» через призму налагодження взаємодії між учасниками освітнього процесу з використанням сучасних онлайн-сервісів;
- осучаснення методів у межах взаємодії за траєкторіями: «викладач – студент; викладач – викладач; студент – студент, що передбачатиме ефективну роботу на сучасних платформах для онлайн / асинхронного режимів *здобуття знань, формування вмінь і навичок*, зважаючи на траєкторію особистісного розвитку кожного індивідуума та переорієнтування більшості закладів вищої освіти на дистанційну форму навчання;
- упровадження технологій і прийомів візуалізації геопросторових, хронологічних та соціально-економічних зв'язків під час реалізації науково-педагогічної діяльності у закладах вищої освіти завдяки впровадженню візуалізованої роботи (наприклад, аналітико-освітня діяльність у межах роботи з «гугл-картами» («*Google maps*»));
- посилення активностей щодо впровадження сучасних практик менеджменту в освіті та науці для подолання «маргінесових» концептів та повного переходу до ефективного впровадження «цифровізаційно-управлінських технік» у закладах вищої освіти.

Література:

1. Бодик О. П. Платформа MOODLE як інструмент реалізації дистанційного навчання у процесі підготовки майбутніх учителів іноземних мов. *Control Systems and Computers*. 2021. № 5–6. С. 72–87. URL : <https://bit.ly/3Xva1r6> (дата звернення : 03.02.2023).
2. Браун П., Редігер Г., Макденіел М. *Засіло в голові. Наука успішного навчання* / пер. з англ. Ю. Кузьменко. Київ : Наш Формат, 2019. 240 с.
3. Костецька Г. В. Застосування методу проєктів з залученням онлайн-дошки PADLET для уроку іноземної мови. *Молодий вчений. Сер. Педагогічні*

науки. 2021. № 11 (99). С. 168–171. URL : <https://bit.ly/3VpOE8u> (дата звернення : 06.02.2023).

4. Отрощенко Л. С. Досвід менеджменту системи вищої освіти Німеччини. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Сер. Менеджмент соціокультурної діяльності*. 2018. № 2. С. 120–133. URL : <https://bit.ly/3AChTx5> (дата звернення : 05.02.2023).

5. Пронніков О. К. Менеджмент закладів вищої освіти та його вплив на якість знань студентів. *Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка*. (Серія: Педагогічні науки). 2021. Вип. 13 (169). С. 16–20. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.5069190> (дата звернення : 04.02.2023).

6. Салагуб Л. І. «Медіаграмотна свідомість»: вектор критичного вивчення історії. *Інфомедійна грамотність – невід’ємна складова навчального процесу закладу вищої освіти: збірник статей / редкол. : В. Ф. Іванов (голов. ред.) та ін. Київ: Академія української преси, IREX, Центр Вільної преси, 2021. С. 326–331.*

7. Khazan O. The Myth of «Learning Styles». URL : <https://bit.ly/3EQRft8> (дата звернення : 02.02.2023).

Стаття підготовлена в рамках НДДКР «Лінгводидактичні та літературознавчі аспекти філології у контексті глобалізму та мультикультуралізму» (Державний реєстраційний номер: 0122U201580)

Стаття відправлена: 09.02.2023 р.

© Бодик О. П., Салагуб Л. І.